

ONS MARKENBOEK

Gorsse, augustus 2012
30e jaargang, no. 3

ONS MARKENBOEK

Uitgave van de Historische Vereniging De Elf Marken te Gorssel.

De vereniging is opgericht op 27 september 1983 en heeft ten doel “de beoefening van de geschiedenis in het algemeen en in het bijzonder die van het grondgebied van de gehele, voormalige, burgerlijke gemeente Gorssel alsmede de bevordering in zo breed mogelijke kring van de belangstelling voor de geschiedenis van de voormalige gemeente Gorssel in al haar aspecten”.

CONTACTPERSONEN VAN DE WERKGROEPEN

Archiefzaken: P. Staal, Teenkweg 3, 7211 EV Eefde, tel. 0575 517623
Bibliotheek: W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11, 7218 BJ Almen, tel. 0575 432058
Excursies: W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11, 7218 BJ Almen, tel. 0575 432058
Genealogie: H.G. Pelgrum, Bakkersteeg 3, 7218 BM Almen, tel. 0575 431781
Richtershuis: H.F. Bruil, Molenweg 22, 7213 XG Gorssel, tel. 0575 491822

VERENIGINGSADRES:

Het Tramstation, van der Capellenlaan 4, 7213 AG GORSEL

WWW.DEELFMARKEN.NL

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11, 7218 BJ Almen, tel. 0575 432058
Secretaris: J. te Linde, Eendrachtstraat 4, 7211 AM Eefde, tel 0575 517369
2e Secretaris: H.G. Pelgrum, Bakkersteeg 3, 7218 BM Almen, tel. 0575 431781
Penningmeester: H.F. Bruil, Molenweg 22, 7213 XG Gorssel, tel. 0575 491822
Leden: W.J. Besselink, Sleedoorn 11, 7217 TL Harfsen, tel. 0573 431811
J. Haijink, Reuvekamp 2, 7213 CE Gorssel, tel. 0575 492692
H. Hietbrink, Epserenk 26, 7214 AR Epse, tel. 0575 491992
A.M. de Ruiter, Joppelaan 14, 7213 AC Gorssel, tel. 0575 492139
P. Staal, Teenkweg 3, 7211 EV Eefde, tel. 0575 517623

REDACTIECOMMISSIE

Voorzitter: A.M. de Ruiter, Joppelaan 14, 7213 AC Gorssel, tel. 0575 492139
email: capellenhof@kickmail.nl
Leden: A.M. Geerlink-van der Gang, Hoefslag 12, 7213 BW Gorssel,
tel. 0575 492183 email: a.geerlink@kpnplanet.nl
H.A. Meijerink, Hulstweg 11, 7217 SZ Harfsen, tel. 0573-431591
email: arjan.meijerink@hetnet.nl

ONS MARKENBOEK

30e jaargang, no. 3, augustus 2012

INHOUD

	blz.
Mededelingen van de redactie en het bestuur	2
Verslag van de Algemene Ledenvergadering op 27 maart 2012	5
Verslag van de Genealogische dag op zaterdag 19 mei 2012 door Werkgroep Genealogie	8
Excursie Genemuiden en Ruinerwold op 11 september 2012	10
Ons Gemeentehuis door W.J. Holtslag-Harkink	11
Bijzondere vondsten in Gorssel door H. de Kruijf	14
Een spannende oorlogswinter 1944-1945 en een verrukkelijk vervolg in 1945 door H. Kraaijenbrink	16
Gevelstenen (33) Boerderij 't Hekkert in Epse door Werkgroep Genealogie	22
De 'Barkelkante' van Eefde door J.W. Rood	25
Uit de Gids van 18 juli 1952 Jubileum VVV	28

MEDEDELINGEN VAN DE REDACTIE EN HET BESTUUR

Van de redactie

Nu het oude gemeentehuis van Gorssel eind dit jaar door de ambtenaren verlaten wordt, komt er ook een eind aan tweehonderd jaar bestuurlijke activiteiten in de vroegere gemeente Gorssel. Wijlen onze vroegere voorzitter en erelid Henk Jansen op De Haar schreef in 2004 een gedicht over het gebouw, waarin hij vol weemoed terugkijkt op het oude 'huis der gemeente'. Het gedicht heeft niets van zijn actualiteit verloren en onze huidige voorzitter blikte er in dit Markenboek op terug.

Op 27 maart jl. is in De Roskam de jaarlijkse ledenvergadering gehouden. Op zaterdag 19 mei jl. trok de genealogische dag weer veel belangstelling, ook van mensen van buiten onze gemeente. Van beide gebeurtenissen treft u in dit Markenboek een verslag aan.

Wilt u mee op de jaarlijkse busexcursie? Dit jaar vindt de excursie plaats op 11 september en gaat de reis naar Genemuiden en Ruinerwold. U kunt zich aan de hand van de aankondiging in dit Markenboek nog opgeven.

De aanleg van de wijk Grooterkamp in Gorssel levert verrassingen op: er woonden waarschijnlijk vijfduizend jaar geleden al mensen. U leest in dit nummer over de bijzondere vondsten die zijn gedaan. En er volgen er misschien nog wel meer!

De werkgroep genealogie dook in de geschiedenis van boerderij 't Hekkert in Epse. U kent de boerderij misschien nu alleen als verkooppunt van Chesterfieldmeubels, maar de geschiedenis van het pand is veel ouder. De naam Wiltink zult u in het verhaal tegenkomen.

Wiltink is ook de naam van de familie die centraal stond tijdens de genealogische dag op 19 mei jl. In dit nummer leest u een verslag. De Tweede Wereldoorlog leeft in de herinnering van wie die tijd als volwassene heeft meegemaakt anders voort dan bij degene die als kind de wereld van toen beleefde. In dit Markenboek doet H. Kraaijenbrink verslag van zijn belevenissen als kleine jongen in het laatste half jaar van de oorlog en de eerste tijd na de bevrijding. Angst en spanning, spel en vreugde wisselden elkaar af. Ook J.W. Rood vertelt over zijn jeugd in de beschermde omgeving van de kleine woongemeenschap aan de zuidwestkant van Eefde. Ook daar speelde de Tweede Wereldoorlog natuurlijk een grote rol.

En dat de hele gemeente Gorssel feest wist te vieren, komt, behalve in het verhaal van H. Kraaijenbrink over de viering van Koninginnedag (de ‘oude’, op 31 augustus) ook naar voren in het artikel in De Gids uit 1952: er werd een dag lang feestgevierd ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de VVV. Er werden zelfs een paar ‘nieuwigheden’ georganiseerd: een braderie en een dropping met ‘waardevolle prijzen’.

Van het bestuur

Wij hebben inmiddels een mooi ontwerp voor een nieuw omslag voor Ons Markenboek. We hadden natuurlijk graag dit nummer al in het nieuwe jasje gezien, maar helaas is dit niet gelukt en hebben we besloten te wachten tot het eerste nummer in 2013.

In de komende maanden staan de volgende lezingen en dia-avonden op het programma:

Epe: kerkje Protestantse Gemeente, donderdag 25 oktober 2012
Arno Dijkhof uit Deventer zal een lezing verzorgen over de geschiedenis van de industriesporen van Deventer. Arno is lid van de werkgroep geschiedenis van de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer en projectcoördinator van dit project. Hij werkt momenteel aan een boek over de industriesporen van Deventer. De verwachting is dat de uitgave eind 2013 gereed is. Na de pauze zal de dvd De Blikfabriek vertoond worden. Aanvang: 20.00 uur.

Eefde: zalencentrum Het Hart, donderdag 15 november 2012
Johan te Linde zal, nu het boek over Eefde zijn voltooiing nadert, het een en ander vertellen over de opzet van het boek. Daarbij zal hij in een PowerPoint presentatie tal van foto's laten zien die in het boek opgenomen worden. Dit alles onder de titel 'Voorproefjes boek Eefde'. Op die avond zal een intekenlijst klaarliggen. Aanvang 20.00 uur.

Als data van de volgende lezingen kunt u alvast noteren:
donderdag 17 januari 2013 in Almen, donderdag 21 februari 2013 in Harfsen en dinsdag 26 maart 2013 in Gorssel. Zoals gebruikelijk zal de jaarvergadering aan deze laatste lezing voorafgaan. Ten slotte zal er in 2013 weer een gezamenlijke activiteit met het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem georganiseerd worden. De datum hiervan is nu nog niet bekend. In het novembernummer van Ons Markenboek komen we hier uitgebreid op terug.

Museum voor realistische kunst

Eind april is bekend geworden dat Hans Melchers gekozen heeft voor het gemeentehuis van Gorssel als vestigingsplaats van het museum voor realistische kunst. De circa duizend kunstwerken die Melchers verwierf uit de Dirk Scheringa-collectie komen naar verwachting in het voorjaar van 2014 naar Gorssel. De Elf Marken verheugt zich op de komst van het museum. Als 'omwonende' wordt de vereniging door de gemeente op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen. Met het oog op de bouw van het museum is de projectcoördinator gemeentehuizen van de gemeente Lochem van informatie voorzien over de locatie van de fundamente van de graftombe van Van der Capellen.

Open monumentendag 2012

De Elf Marken werkt mee aan de Monumentengids. Deze gids wordt samengesteld door Cees-Jan Frank en wordt in het kader van Open Monumentendag 2012 uitgegeven door de gemeente. Onze vereniging levert de afbeeldingen en de teksten die op ons werkgebied betrekking hebben.

Tramstation

Open Dagen: Nadat dit voorjaar vijf Open Dagen gehouden zijn staan de volgende Open Dagen voor 6 oktober en 3 november op het programma. Op Open Monumentendag (8 september) is het Tramstation ook geopend.

Verhuur Tramstation: Er zijn dit voorjaar drie exposities in het Tramstation geweest. Na de beeldhouwwerken van Sjef Platell zijn in mei de textiele kunstwerken van de groep Zoo-tex te zien geweest en in juni waren aquarellen en acrylschilderijen van Mia ten Dijk uit Terwolde geëxposeerd. Momenteel is er weer een aantal aanvragen voor een expositie.

ANWB-informatiebord: In juni is aan de rechtervoorzijde van het Tramstation een door de ANWB geschonken informatiebord geplaatst.

Nieuwe uitgaven

Er wordt intussen volop gewerkt aan het boek over Gorssel en aan het boekje over het Tramstation. Hiervoor zijn verhalen nog steeds welkom. Wie weet er bijvoorbeeld nog iets over de witte staafjes te vertellen of heeft er misschien nog een paar in een laasje liggen? De staafjes werden rond 1947-1950 bij de tramrails gevonden en waren van porselein... wat deden de kinderen er mee?

We hopen dat het boekje over het Tramstation nog dit jaar uitgegeven kan worden, net als het boek over Eefde.

Ons lid Johan de Jong uit Epse heeft een boek geschreven over Het Hassink en omgeving en erbij behorende boerderijen. Het is de bedoeling dat ook dit boek in het najaar zal verschijnen. Hierover kunt u uiteraard meer nieuws in de media verwachten.

Kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk **zaterdag 29 september** bij de redactiecommissie binnen te zijn (indien mogelijk met afbeelding).

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING OP 27 MAART 2012

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, mevrouw W.J. Holtslag-Harkink, kon om 19.30 uur bij de opening van de vergadering circa 70 leden in De Roskam verwelkomen. In haar openingswoord herdacht onze voorzitter allereerst ons bestuurslid Fenny Woertman-Derks en ons erelid Gerrit Verstege. Na een moment van stilte ging onze voorzitter vervolgens in op de stand van zaken rond de boeken die de vereniging wil uitgeven. De werkgroep van het boek over Eefde heeft haar werk aan het boek Eefde voortgezet. Voor het boek Gorssel is een redactiegroep geformeerd. Deze groep is dit voorjaar gestart met haar werkzaamheden. Verder meldde onze voorzitter dat het in de bedoeling ligt om een boekje over het Tramstation uit te geven. In dat verband deed ze een oproep aan een ieder om materiaal over de vroegere gebruikers aan onze vereniging ter inzage te geven. Het Tramstation is in de zomer van 2011 als onderkomen van onze vereniging in gebruik genomen, waarna eind oktober de officiële opening heeft plaatsgevonden. Tijdens de opening werd onze voorzitter tot haar grote verrassing benoemd tot lid van de Orde van Oranje-Nassau en werd een door de Dorpsraad Gorssel geschonken fraai stationsbord onthuld. Over het gebruik van het Tramstation kon onze voorzitter nog meedelen, dat er na de expositie van Sjef Platell nog andere exposities zullen volgen. Voor het houden van exposities zullen regels opgesteld worden. Om de bevolking kennis te laten maken met het Tramstation en met ons werk wordt er dit jaar een aantal Open Dagen gehouden.

Na de mededeling dat op 19 mei de jaarlijkse genealogische dag in Gorssel gehouden zou worden en dat het ledental weer iets gestegen was, werd de agenda van de vergadering verder afgewerkt. We hadden ultimo 2011 met inbegrip van de sponsors 850 leden.

2. Notulen van de algemene ledenvergadering op 29 maart 2011
Deze notulen waren afgedrukt in Ons Markenboek, 29e jaargang nummer 3, augustus 2011 en werden zonder op- en aanmerkingen onder dankzegging voor de samensteller vastgesteld.

3. Jaarverslag 2011

Dit jaarverslag was gepubliceerd in Ons Markenboek, 30e jaargang nummer 1, februari 2012.

Het jaarverslag gaf geen aanleiding tot op- of aanmerkingen, waarna het met algemene stemmen werd goedgekeurd.

4. Financieel jaarverslag 2011 en begroting 2012

De penningmeester de heer H.F. Bruil gaf een korte toelichting op de uitgereikte financiële stukken en kon melding maken van een positief resultaat over het jaar 2011 van € 2.232,72. De begroting voor 2012 sluit met een negatief saldo van € 2.643. De afschrijving (over een periode van tien jaar) op de investering voor de bouw van het Tramstation is de voornaamste oorzaak van het te verwachten tekort. Hierbij tekende onze penningmeester aan dat gezien de nieuwe locatie enkele posten voor 2012 moeilijk in te schatten zijn. Deze keer kreeg de stand van zaken met betrekking tot het boekenfonds bijzondere aandacht. Ontvangsten en uitgaven die betrekking hebben op vroegere en voorgenomen publicaties worden via deze rekening verantwoord.

5. Verslag kascommissie

Namens de kascommissie voerde de heer A.J. Geerlink het woord. Hij had met de heer B. Tuitert de boekhouding gecontroleerd en in orde bevonden. Hij vroeg de vergadering de penningmeester te dechargeren. Nadat de voorzitter eerst de kascommissie bedankt had, bedankte zij de penningmeester voor het vele werk en onder luid applaus werd hem decharge verleend.

6. Verkiezing kascommissielid

Aftredend was de heer B. Tuitert. Een nieuw kascommissielid diende gevonden te worden. Spontaan bood de heer G. Groot Wassink zich aan. Hij werd met algemene instemming benoemd.

7. Statutenwijziging

Met notaris Smook is de wijziging van de statuten voorbereid. De belangrijkste wijziging betreft de naam van onze vereniging. Oudheidkundig is vervangen door Historisch, zodat de volledige naam nu is Historische Vereniging De Elf Marken. Verder wordt nu niet meer vastgehouden aan een vast aantal bestuursleden van twee per dorp. Elk dorp dient met tenminste één bestuurslid vertegenwoordigd te zijn. Het totaal aantal bestuursleden blijft wel tien. De vergadering keurde met algemene stemmen de wijziging van de statuten goed.

8. Bestuursverkiezing

De heren H. F. Bruil en A. M. de Ruiter waren aftredend en herkiesbaar als bestuurslid. Er waren geen tegenkandidaten aangemeld. De aftredende bestuursleden werden met algemene instemming herkozen. Als nieuw bestuurslid werd de heer J. Haijink aan de leden voorgesteld en hij werd met algemene stemmen gekozen. Verder werd door onze voorzitter gemeld dat de heer K. Bleeker uit Epse/Joppe al enkele maanden meedraait in het bestuur. Naar verwachting zal op de volgende jaarvergadering zijn toetreding tot het bestuur geregeld kunnen worden.

9. Rondvraag

Van de rondvraag werd geen gebruik gemaakt.

10. Sluiting

Om 20.15 uur was het eerste gedeelte afgelopen en omdat er in de tussentijd nog een aantal belangstellenden was binnengekomen kon de heer J. Trijsburg voor ongeveer 80 toehoorders zijn dialoog over het nationale landschappark De Graafschap houden. Zijn met talrijke anekdotes doorspekte cultuurhistorische verkenning van onze regio werd door een dankbaar publiek met grote aandacht gevolgd.

VERSLAG VAN DE GENEALOGISCHE DAG OP ZATERDAG 19 MEI 2012

Werkgroep genealogie

De genealogische dag was ook dit jaar een succes. Graag hadden we deze dag in ons eigen Tramstation georganiseerd. Alles overwegend kwamen we echter tot de conclusie dat er te weinig ruimte was voor de standhouders en we bovendien nog een tent zouden moeten plaatsen. Nadat we in het gebouw De Brink, naast de kerk in Gorssel, hadden rondgekeken kwamen we tot de conclusie dat hier op korte afstand een prachtige gelegenheid was om alle standhouders samen in dezelfde ruimte een goede plek te geven. Erg belangrijk, want we krijgen elk jaar veel complimenten van de bezoekers over de gemoedelijke sfeer die op de genealogische dag heerst. Evenals vorig jaar mochten we ongeveer 250 bezoekers begroeten.

Annie Albers, Gerrie Dijkerman en Annie Nijenhuis-Wiltink hebben dit jaar heel veel werk verricht om de stamboom van de familie Wiltink uit te zoeken. Dit is een familie die afstamt van de boerderij Wiltink, die dicht bij de kerk in Gorssel heeft gestaan. Hoe kun je als genealogische dag nog dicht bij het stamhuis zitten? De stamboom bekijkend valt na enige studie op dat de Wiltinks hun huwelijkspartner vaak dicht in de buurt zochten. De combinatie Wiltink met Wiltink of met Roeterdink komt regelmatig voor. Ze wisten met wie ze trouwden. Dat voelde kennelijk vertrouwd. Veel familieleden zijn op allerlei manieren actief geweest in de Gorsselse samenleving.

Ondanks dat de dames intensief samenwerkten was het hun gelukt om het boek over de familie verborgen te houden voor Annie Nijenhuis-Wiltink. Ze was blij verrast toen aan haar het eerste exemplaar van het Wiltinkboek werd aangeboden door Henk Pelgrum als voorzitter van de werkgroep genealogie van De Elf Marken. Een prachtig boek met heel veel mooie foto's. In de consistoriekamer was een doorlopende powerpoint presentatie van familiefoto's, waar iedereen erg van genoot.

Veel familieleden gingen in de loop van de dag voldaan met een boek onder de arm naar huis. De stamboom en de vele foto's van boerderijen waar de Wiltinks hebben gewoond zijn nog steeds te bezichtigen in het Tramstation.

Zoals altijd hing er weer een gezellige sfeer en zag je de bezoekers speuren naar alles wat de standhouders te bieden hadden. Heel interessant was de stand van Erwin Strookappe, die een duidelijk

overzicht had gemaakt over de bewoningsgeschiedenis van alle huizen in de Eesterhoek, een buurtschap van Gorssel. Na afloop werd bekend dat er al weer wordt nagedacht welke familienaam het komende jaar zal worden bestudeerd.

Henk Pelgrum biedt Annie Nijenhuis het eerste exemplaar aan van het Wiltinkboek

De fotogalerie van de Wiltinkboerderijen

foto's: Arjan Meijerink

EXCURSIE GENEMUIDEN EN RUINERWOLD OP 11 SEPTEMBER 2012

H.F. Bruil

Zoals in het meinummer van Ons Markenboek is aangekondigd treft u hierbij het programma aan voor de dagexcursie naar Genemuiden en Ruinerwold op dinsdag 11 september a.s.

Het programma ziet er als volgt uit:

- 08.15 uur: Vertrek bij het gemeentehuis van Gorssel
- 10.00 uur: Aankomst bij het Tapijtmuseum in Genemuiden, waar u eerst een kopje koffie of thee met gebak krijgt geserveerd. Hierna krijgt u met uitleg van deskundige gidsen een uitgebreide rondleiding in het museum.
- 12.00 uur: Vertrek naar Dwarsgracht (gemeente Brederwiede) waar we de lunch gaan gebruiken. Onderweg hier naar toe kunnen we genieten van de natuur in dit prachtige, waterrijke gebied.
- 14.00 uur: Vertrek uit Dwarsgracht om via Giethoorn naar Ruinerwold te rijden voor een bezoek aan museumboerderij De Kastenhoeve. Hier krijgen we koffie/thee met perencake geserveerd, waarna we een rondleiding met uitleg krijgen. De museumboerderij bezit een indrukwekkende collectie gebruiksvoorwerpen, kleding, huisvlijt en landbouwwerktuigen.
- 16.30 uur: We vertrekken huiswaarts, het plan is nog even van de snelweg af te slaan en door Staphorst te rijden, waarna we via de dijk van Zwolle naar Deventer omstreeks 18.00 uur weer in Gorssel verwachten aan te komen.

De kosten bedragen € 49,50 per persoon. Opgave uiterlijk zaterdag 25 augustus bij Willy Holtslag, tel. 0575 432058, Henk Pelgrum, tel. 0575 431781 of Henk Bruil, tel. 0575 491822.

Het maximum aantal deelnemers is zestig.

U wordt verzocht de kosten over te maken op het banknummer van de Rabobank 3014.05.611 t.n.v. Historische Vereniging De Elf Marken te Gorssel, ondervermelding van: excursie. Wilt u zich eerst opgeven voordat u geld overmaakt?

Bij verhindering is teruggave van uw betaling niet mogelijk, wel kan iemand anders in uw plaats meegaan.

Op deze dag zijn we bereikbaar onder telefoonnummer: 06 49944172.

ONS GEMEENTEHUUS

W.J. Holtslag-Harkink

We schrijven 2004. De onderhandelingen over de fusie met de gemeente Lochem zijn in volle gang. Henk Jansen op de Haar volgt het proces op de voet en maakt zich ernstig zorgen over de toekomst van het gemeentehuis in Gorssel en schrijft hierover in april 2004 een gedicht, dat afgedrukt staat in Ons Markenboek nr. 3 van dat jaar. Het gedicht laten we hier opnieuw volgen, met name voor onze vele nieuwe leden. Maar ook omdat we ons in het afgelopen half jaar opnieuw ernstig zorgen hebben gemaakt over de bestemming van ons gemeentehuis, toen bekend werd dat de gemeenteraad van Lochem opdracht had gegeven het gemeentehuis te verkopen. De opbrengst zou gebruikt worden bij de financiering van het nieuw te bouwen gemeentehuis in Lochem.

Ons gemeentehuis

H.J. Jansen op de Haar

Oh mooi en old gemeentehuis

Wat wilt ze met oe doone?

Wiej heurd'n 't van héél naobiej,
ze gooit oe weg as olde schoone!

Noe könt bestuurders zo akelig doon-
neet raeken'n met burgers' wensen
't geet zo vake um eigen eer
neet denkend an ons mensen.

Ons old gebouw verkoch en
van zien wark ontslaag'n
Veurgoed is 't noe uut-e-deend
't helpt neet meer te klaag'n.

Ze hebt oew mooie huus verknooid
veur niejer-wets bestuur'n
kompjoeters raoz'n in oew zeel
en noe, noe moj 't bezuur'n.

Doar steet noe ons gemeentehuis
velaot'n, versjaggerd en geslott'n

Oew old gebouw,
 töt 't letste trouw,
 deur iederene: verstott'n.
 Er hef zich völle af-e-spöld
 doar binn'n oew olde muur'n.
 D'één in cel, n'ander trouw-gezel,
 d'herinnering blif lange duur'n.
 Negentig joar he'j noe vol-'e-maakt.
 Ruum veertig joar wa'k 'kind an huus',
 noe geet 't opëns neet langer meer,
 vergeefs 'e klopt: de bode zit noe thuus!

Oh mooi en old gemeentehuus
 Oew vonnis is 'eveld: VERKOPEN!
 En nao januari geen uutstel meer
 Zo gauw as 't kan: gaon sloop'n.
 De Roskam krig zien tuin terug
 Zoas dat was heel lang geleden.
 Wat bänkskes veur de olde leu,
 dan bunt dee ok tevraed'n.

En op dee kale plekke dan?
 Daor kump iets moois te staon.
 De Raod zal dat uut de dook'n doon
 'k zegge niks, ik bun in traon'n.

Wat zou er gaan gebeuren als het gebouw eind dit jaar leeg komt te staan? Wat zou er gebeuren met het markante kunstwerk van Wim Jonkers dat bij de entree staat? Vragen waarvoor de inmiddels opgerichte Werkgroep Kunstpaleis Gorssel bij wethouder Bussink en daarna bij de fractievoorzitters van de politieke partijen aan de bel trok. Er rijpte een plan om in het leegstaande gebouw een tijdelijke, maar imposante tentoonstelling in te richten, die zeker ook landelijk aandacht zou trekken. Ook de Dorpsraad van Gorssel werd bij dit idee betrokken. Het plan vond bij alle partijen instemming, mits het de gemeente maar geen geld ging kosten. Ook dit was in het voorstel ingecalculleerd. Onze angst voor een appartementen- of kantorencomplex in het dorpscentrum was door de recessie wat naar de achtergrond verdwenen en bij een succes van de expositie hoopten wij stiekem investeerders te vinden voor een blijvend 'museum' in het gemeentehuis. En toen werden we met de Dorpsraad en de Ondernemingsvereniging van Gorssel betrokken bij het geheime overleg tussen de

familie Melchers en de gemeente. Dochter Marisa Melchers vertelde ons tijdens dat overleg over de plannen. Hoewel er toen nog twee andere locaties in beeld waren, werd korte tijd later bekend dat de heer Melchers het gemeentehuis had gekocht om daar, na een grootse verbouwing, zijn museum voor realistische kunst te vestigen.

Hiermee waren de plannen van de Werkgroep Kunstpaleis van de baan, maar wat een geweldige opsteker voor Gorssel en de hele gemeente. Dat er zorgvuldig omgegaan wordt met de plannen blijkt onder andere wel uit het feit dat de omwonenden al in een vroeg stadium zijn ingelicht.

En zo bestaat de kans dat tien jaar nadat Henk Jansen op de Haar zijn gedicht schreef, wij getuige mogen zijn van de opening van een glorieuze nieuwe bestemming van 'ons gemeentehuis'. En we houden u natuurlijk op de hoogte van de ontwikkelingen.

Zonnewijzer De Elf Marken bij de ingang van het voormalig gemeentehuis

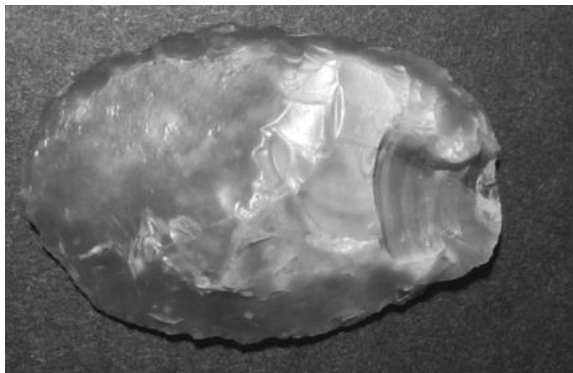
foto: eigen archief

BIJZONDERE VONDSTEN IN GORSSEL

H. de Kruijf

In het voorjaar van 2011 zijn ten zuiden van Gorssel de voorbereidingen van start gegaan voor het bouwplan Grooterkamp. Het terrein was door de gemeente Lochem archeologisch vrijgegeven op basis van een Inventariserend Veldonderzoek (booronderzoek) waarvan de conclusie is dat het bodemprofiel teveel verstoord is. Tijdens het uitgraven van de wegcunetten (wegbedding) is in het begin gekeken of er toch nog mogelijke waarnemingen te doen waren, maar er werd niets gevonden.

In een later stadium, toen alle wegcunetten uitgegraven waren en (helaas) deels weer opgevuld, zijn er enkele (kleine) scherven opge-raapt en enkele stukken vuursteen, waaronder een mooi mesje uit, zeer waarschijnlijk, de bekertijd. De scherfjes bleken uit diverse periodes te stammen: van Steentijd tot Middeleeuwen (met dank aan Ivo Hermsen, Archeologie Deventer).

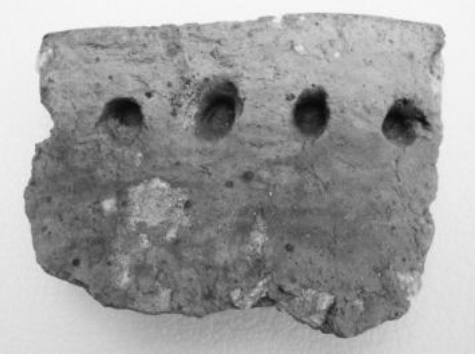
Vuursteenmesje. Afm. 43x28x8 mm

foto: Huib de Kruijf

Door deze eerste vondsten werd de interesse voor dit terrein wel gewekt en ben ik zeer regelmatig gaan kijken of er nog wat te zien was als er weer gegraven werd.

In een van de bouwputten werd een forse concentratie aardewerkscherven aangetroffen. Samen met enkele leden van de Archeologische Werkgroep Lochem (AWN-Lochem)

zijn door middel van schaven veel scherven verzameld. Naast veel scherven uit de midden en late IJzertijd bleken er ook 45 stuks dikke, met grove kwarts gemagerde scherven opgeraapt te zijn. De bijbehorende randscherven (randdiameter ca. 31 cm.) hebben een diepe putversiering. Het vermoeden dat we mogelijk een pot uit de Vlaardingencultuur gevonden hadden, werd tijdens een bezoek aan L.P. Louwe Kooijmans bevestigd. (VL-1b, 3300-3000 v. Chr.) Dit kan zeker als bijzonder aangemerkt worden voor dit deel van het land.

Randscherf. Vlaardingenpot. L=6.5 cm.

foto: Huib de Kruijf

Ook zijn enkele versierde scherven uit de trechterbeker-, standvoetbeker- en klokbertijd aangetroffen. Uit de bronstijd zijn naast een paar wikkeldraadscherven mooie randfragmenten, o.a. met 'pinprick'versiering, gevonden.

Onder het gevonden vuursteen (dertig stuks tot nu toe), bevinden zich naast het genoemde mesje drie schrabbers, waaronder een heel fraai duimschrabbertje.

Na het schaven in deze vondstrijke put is ook een aantal sporen aangetroffen. In een van die sporen zat een weefgewicht uit de midden-late ijzertijd.

Alles is zo goed mogelijk getekend en gefotografeerd. De scherven zijn allemaal van vondstnummers voorzien tijdens onze depotmiddagen. Het vuursteen, de scherven en het gevonden natuursteen zullen nog verder gedetermineerd worden. Daarna zal het worden uitgewerkt.

De werkzaamheden op Grooterkamp gaan nog door. Met name de bouwputten voor de particuliere huizenbouw moeten nog gegraven worden. We zullen dit zo goed mogelijk volgen.

Wel is al duidelijk dat dit terrein niet op basis van alleen een booronderzoek vrijgegeven had mogen worden. Een proefsleuvenonderzoek op vooral de hoge delen had zeker tot een andere conclusie geleid.

Weefgewicht. IJzertijd.

Afm. 11 x 8 x 5 cm

foto: Huib de Kruijf

H. de Kruijf is lid van de Archeologische werkgroep voor Lochem (AWL). Dit artikel is, met toestemming van de auteur, overgenomen uit 'De Hunnepers' van december 2011, orgaan van de afdeling Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN 18), waartoe de AWL behoort.

EEN SPANNENDE OORLOGSWINTER 1944-1945 EN EEN VERRUKKELIJK VERVOLG IN 1945

H. Kraaijenbrink

Op 24 september 1944 werden in Gorssel zes burgers gearresteerd en vervolgens gefusilleerd als represaille voor onder andere het verdwijnen van het bevolkingsregister.

Mijn vader ontsprong de dans. Zie Ons Markenboek, 13e jaargang no. 3, waar ik de toedracht van mijn vaders ontsnapping heb beschreven. (Ik meende gehoord te hebben dat hij op plaats vier van de gezochten stond. Er gingen natuurlijk allerlei geruchten en mijn vader was plotseling verdwenen. Ik moet opgevangen hebben dat hij gefusilleerd was. Mijn ouders waren bevriend met een weduwnaar en een paar dagen na de beruchte zondag vroeg ik mijn moeder, jong als ik was, of ze niet met mijnheer Uitenboogaart kon trouwen. Een praktische oplossing om aan een nieuwe vader te komen.)

Klein verzet

Voorafgaand aan deze zwarte bladzijde hadden mijn vriend Henk Molenaar en ik nog een ‘verzetsdaad’ gepleegd. We moeten opgevangen hebben dat er wel eens treinen ontspoorde en dat dat geen toeval was, maar werk van de Landelijke Knokploegen. Ergens in de tweede helft van juli of augustus hebben we op een zondagmiddag een mooi stuk van een stalen U-profiel op de rails van de tram geklemd achter wat nu de Nijverheidsstraat 19a is. Het stuk staal vonden we achter bij garage/constructiebedrijf Lammers (nu Welkoop). De machinist schijnt het gezien te hebben en remde tijdig. Maar het voorwiel van de tramlocomotief sneed er nog wel in. Mijn ouders, terugkerend van een zondagmiddagwandeling, vermoedden opzet van hun zoon en liepen verder in plaats van meteen naar huis te gaan. Een terechte (vrouwelijke) intuïtie.

Ondergedoken

Toen mijn vader gevlucht was, waren mijn ouders bang dat mijn moeder, in juli bevallen van mijn broertje Erik, gevangen genomen zou worden om alsnog mijn vader te pressen zich bij de Duitsers te melden. Die truc werd door de ‘mofse’ SD nogal eens toegepast. Besloten werd om met het gehele gezin onder te duiken. Dat moet begin oktober geweest zijn. Er werd onder Lochem een adres gevonden. De boer kwam ons zelf halen. Gelukkig was het prach-

tig weer. Op een boerenkar werden mijn moeder en mijn broers, waarvan de jongste nog geen drie maanden oud was, naar Klein Dochteren verhuisd. Een avontuurlijke en spannende tocht als je zeven jaar bent. Via de Zessprong en Almen kwamen we na ruim drie uur en een tocht van circa vijftien km aan bij boer Pardijs. Daar waren nog meer onderduikers. Ik herinner me Karel 1 en Karel 2. Verder waren er twee volwassen zonen Henk en Johan. Voor mij werd het een tijd in het ‘paradijs’ bij Pardijs.

Spannende tijd

Bij de burens van Pardijs, bij boer Bouwmeester, waren nog twee jongens van ongeveer de leeftijd van mijn oudste broer en mijzelf. Samen struinden we de omgeving af. De boerderij stond niet ver van de Berkel en het Twentekanaal. Daar werden regelmatig schepen beschoten. Wij zochten de koperen hulzen en de stalen koppelingen in het gebied tussen Berkel en kanaal. In Klein Dochteren zat een stuw in de Berkel zodat we gemakkelijk in het tussengebied konden komen. Behalve hulzen vonden we veel reepjes ‘staniolpapier’ van ongeveer 30 cm lang en ruim een cm breed, aan de ene kant zwart, aan de andere kant zilverpapier. Ze werden bij duizenden uit de geallieerde vliegtuigen gestrooid om de primitieve, maar toen nieuwe, Duitse radar te misleiden. Ik vermoed dat ’s nachts ook de Duitse zoeklichten en daardoor hun afweergeschut er veel last van hadden, zoals een chauffeur dat heeft van sneeuwvlokken. Ook gingen we wel kijken bij de Duitse soldaten die in het gebouw van christelijke belangen ‘Rehoboth’ in Klein Dochteren gelegerd waren. Waarschijnlijk kwamen ze uit Normandië, net als de soldaten die in de Gorsselse coöperatie gelegerd waren en van wie mijn vader, toen nog in Gorssel, een fles calvados kreeg als vergoeding voor het vorderen van de garage van de coöperatie.

Voor jongens van mijn leeftijd was toen elke soldaat even interessant, dus ook de Duitsers van Rehoboth.

Op de boerderij werd ’s avonds, bij een fietslampje gevoed vanuit een accu, door de volwassen mannen gekruisjast. De accu werd gevoed door regelmatig op een fiets, geplaatst onder de opkamer, een uur te trappen om elektriciteit op te wekken. De vrouwen breiden of stopten versleten sokken. Na de pakjes op St. Nicolaasavond om ongeveer tien uur (ik lag al op bed maar sliep nog niet), hoorde ik kort na elkaar twee tikken en pal daarop twee explosies. Niet ver van de boerderijen van Bouwmeester en Pardijs waren twee bommen ingeslagen. In het op de zolder van de deel opgeslagen hooi werden de dag daarna bomscherven gevonden die door

het dak geslagen waren. Waarschijnlijk waren ze net voldoende afgekoeld om geen brand te veroorzaken. De inslag was hooguit vijf meter van het kamertje waar ik sliep.

Ik herinner me ook nog dat tijdens het middageten, het was prachtig weer, twee mannen binnen kwamen die iets onverstaanbaars mompelden. Het effect was dat ze een groot bord met eten kregen en buiten op de bank in de zon gingen zitten vanwaar ze een goed uitzicht hadden. Veel hebben ze niet gegeten. Kort daarop kwamen er in de verte twee landwachters aan. De mannen moeten ze gehoord of gezien hebben en snel verder zijn gevlucht. De landwachters kwamen binnen en vroegen of wij twee mannen hadden gezien. Dat werd ontkend en de boerin vroeg of ze iets gebruiken wilden. Dat vonden ze een goed idee. Veel lust om verder te zoeken hadden ze kennelijk niet. Toen ze weg waren, stonden de borden, nog bijna vol met eten, ver onder de bank geschoven. Kennelijk waren ze op de vlucht. Mogelijk waren het vliegeniers die neergeschoten waren maar aan de Duitsers ontsnapt.

Ook spannend waren de V1's. De exemplaren die in het buurtschap Exel onder Lochem werden gelanceerd vlogen knorrend over Klein Dochteren richting Antwerpen. Soms haperde de motor even en dan was het oppassen geblazen. Als ze daarna stilhielden, zeilden ze naar beneden en kwamen vaak in het landgoed De Velhorst, tussen Almen en Klein Dochteren, terecht. Of de knorrepotten verder zouden vliegen wist je nooit zeker.

Op de boerderij werd stroop gemaakt van suiker- of voederbieten en er werd geslacht. Dat schijnt clandestien gebeurd te zijn. In ieder geval was het smullen na zo'n slacht en uiteraard stond je er met de neus bovenop. De slachter zette een schietmasker op de kop van het beest, gaf er een klap op en het varken viel dood neer door de pin die in de hersens drong. Ook het dorsen was een belevens. De schoven werden losgemaakt en in de dorsmachine gewerkt. Het graan kwam al schuddend in jutezakken, het stro werd door de onderduikers hoog opgetast in de stromijt. De dorsmolen werd aangedreven door een 'losse' motor. Gevaarlijk was de aandrijfriem. Deze kon losspringen en dan moest je er niet bij in de buurt staan.

Bevrijding en kwajongensstreken

Op Tweede Paasdag werd Lochem bevrijd. Mijn oudere broer op zijn fietsje en ik bij mijn vader achterop: zo gingen we naar Lochem, waar een massa mensen de bevrijding vierde. Maar niet lang. De Duitsers, nog aan de noordkant van het Twentekanaal, beschoten uit nijd de kerk waar de vlaggen van de toren uithingen.

De pannen of leien denderden naar beneden en vlogen ons om de oren. Ieder vluchtte naar de kant waar de huizen stonden.

Direct na de bevrijding struinden we met ons groepje van vier de omgeving af. Er waren voor jongens van rond de tien leuke zaken te vinden. Ergens in de berm werd een Duits legerpistool gevonden en een bajonet. Het werd door ons groepje in beslag genomen. Later gingen we naar het Canadese leger dat op het Grote Veld gelegerd was, een bos- en heidegebied ten oosten van de weg Almen-Vorden en ten zuiden van de weg Lochem-Zutphen. (De familie Bennink uit Gorssel was daar in een zomerhuisje ondergedoken. Mijn moeder ging er tijdens de bezetting regelmatig naar toe en nam mij dan mee.) Spannend was het om in dat Canadese legerkamp rond te lopen. Later heb ik vernomen dat de daar opgestelde kanonnen de kazematten aan de overkant van de IJssel bij de Houtwal bestookt hebben. Bij een van onze strooptochten vonden wij een 'geweer' zonder loop en kolf. Dat was dus in onze ogen kapot en werd meegenomen. Waarschijnlijk heeft een Canadese soldaat voor zijn slordigheid op zijn kop gekregen omdat zijn 'spuit' verdwenen was. Weer later vonden we nog een helm.

In het gebouwtje Rehoboth lagen honderden 'losse flodders', geëmailleerde grijze hulzen met paarsrode houten punten, waar de Duitsers mee oefenden en die ze bij hun vlucht hadden achtergelaten. Op een morgen hebben we alle punten er met een tang afgetrokken en het kruid op een hoop gegooid tot we een berg van zeker veertig cm hoog hadden. Een lucifer erbij en een prachtige steekvlam volgde.

Ergens in mei werden we op identieke wijze weer naar Gorssel gebracht. Ook mijn vriend Henk Molenaar (zijn vader was gemeentesecretaris en was met gezin ook ondergedoken in verband met het laten verdwijnen van het bevolkingsregister in september 1944), kwam kort daarna weer terug. Voordat we naar Gorssel teruggingen werd de buit onder 'de bende van vier' van Klein Dochteren verloot. De pistool en het bajonet bleven in Klein Dochteren, de helm en het kapotte geweer gingen mee naar Gorssel. Zelf lootte ik de helm, mijn broer het kapotte geweer.

Terug in Gorssel

In Gorssel was alles veranderd. Op de hoek van de Kromme Molenweg (nu Nijverheidsstraat) en het Bakkerspaadje (nu Beukenlaan) lag een berg puin. De kerk was in gruzelementen en voor veel huizen gold dat ook. Kort na aankomst vond ik, achter een beukenheg bij de eierenloods van de coöperatie, keurig opgestapeld als een piramide, een stel mortiergranaten.

Op een ander moment gingen wij naar de kerk. Je kon daar mooie kleine orgelpijpen vinden die uiteraard werden meegenomen, want je kon er mooi op fluiten. Helaas moesten we ze van onze ouders weer inleveren. Ergens, wisten we, woonde een NSB'er. Dat waren geen besten in onze beleving, dus werden de ruiten ingegooid. Ook daarvoor werden we bestraft. Toevallig was het nog een heel goede NSB'er ook, waar mijn vader op de beruchte zondag in eerste instantie naar toe was gegaan omdat hij daar zeker niet gezocht zou worden. Maar van zulke fijne nuances was je als kind natuurlijk niet op de hoogte.

Een speelse zomer

Op een dag sjouwden mijn vriend Henk Molenaar en ik met het kapotte 'geweer' door het dorp. Mijn broer Ton had waarschijnlijk weinig interesse in het ding, ik des te meer. We kwamen een diender tegen die ons het geweer wilde afnemen. Wij betoogden dat het stuk was. De man haalde de trekker over en de spanknop vloog tegen zijn hand. Het door ons buitgemaakte wapen was een stengun, zoals we later hebben begrepen. De politieagent was niet blij met de harde klap van de knop tegen zijn vingers en nam het ding in beslag. Hij was kennelijk ook niet op de hoogte hoe de stengun werkte. Ik moet zeggen dat het voor ons een voldoening was dat hij tenminste pijn leed. Het vergoedde de inbeslagname enigszins. Wat later in de zomer gingen we verder van huis en belandden bij kasteel 't Joppe. In de weide voor het kasteel lagen nog allerlei wapentuig en munitie. Inmiddels waren we er wel van doordrongen dat dat gevaarlijk kon zijn en ook dat je zulke vondsten moest aangeven. Misschien hadden we die les wel geleerd bij de confiscatie van de stengun. We liepen er met zijn drieën. Henk Molenaar had een neef uit Hoogeveen op bezoek. Het moet dus in de zomervakantie geweest zijn, juli of zo. Onze oplossing om te wijzen op de restanten van de oorlog in de weide was door een van de projectielen maar mee te nemen en af te leveren bij het gemeentehuis. We hadden enig besef van het gevaar en daarom liep een van ons aan de ene kant van de Joppelaan (toen nog Stationslaan) met het projectiel van beuk tot beuk. De andere twee bleven achter een beuk staan aan de overkant van de laan. Als de projectielhouder een nieuwe boom bereikt had bleef hij achter zijn boom staan en konden de andere twee zonder 'gevaar' weer een boom opschuiven. Hoe we het laatste stuk vanaf Jager Lankhorst gelopen hebben ben ik kwijt. Er stonden daar geen bomen meer aan weerszijden van de weg.

De zware beuken tussen het tolhuisje tot aan Kreeftenberg werden kort na de oorlog gekapt, wat toen nog handwerk was. Ook dat gaf veel pret, het klimmen in de takken van zo'n gekapte boom was een puur feest. Alle kinderen uit de buurt deden er aan mee.

Koninginnedag werd toen op 31 augustus gevierd. Voor mij bijzonder was het optreden van de 'Gorsselse Boerenruiters'. Niet op ranke paarden, maar op echte werkpaarden die je toen nog veel zag. Verschillende van de ruiters kende ik omdat ze door de week met hun paard, maar dan met wagen, bij de coöperatie kwamen om graan te brengen dat gemalen moest worden of om kunstmest, turf of het gemalen meel te halen. Vaak werden dan, bij het wachten, hun paarden beslagen bij smid Bertus Boterman. De penetrante geur van schroeiende hoeven ruik ik nog. Prachtig vonden we het. Het Koninginnefeest in 1945 was wel heel bijzonder. Elke buurtvereniging maakte een prachtig monument. Voor de coöperatie kwam zo een van latten gefabriceerd vliegtuig te staan, bespannen met kippengaas en volgestoken met heide. Ook bij andere buurten stonden de nodige feestelijke versieringen. Bij de foto's die ik na het overlijden van mijn moeder vond, zaten diverse foto's ervan, die ik aan De Elf Marken gegeven heb.

Wat er als speelgoed ook was, waren kartonnen bouwpakketten van allerlei oorlogstuig en vooral oorlogsvliegtuigen. We waren er als jongens dol op, uiteraard bij uitstek op de geallieerde.

Uitknippen en in elkaar zetten met wat gluton. En daarna werden er complete luchtveldslagen gevoerd. Verder was er veel schaarste. Bij ons thuis werd de krant in reepjes gescheurd en met een ijzerdraadje erdoor in de wc gehangen voor bekend gebruik. Ook weet ik nog dat mijn moeder de restjes zeep, waar je je nauwelijks nog mee kon wassen, in een verbandgaasje (een zestientje) had geknoopt en daarna in de zeepklopper gedaan om zo voor de afwas nog een 'afwasmiddel' te hebben.

Na Koninginnedag moesten we weer naar school en was de wilde zomer van 1945 voorgoed voorbij.

GEVELSTENEN (33)

Boerderij 't Hekkert in Epse

Werkgroep genealogie

Erve 't Hekkert in Epse

foto: Wim Wiltink

Erve 't Hekkert ligt in Epse aan de Deventerweg nr. 36.

In 1815 woont op het erve 't Hekkert Hendrik Jan Huernink, gedoopt te Warnsveld, met zijn vrouw Hendrika Bovendorp, dochter van Jan Bovendorp en Hendrika Kloosterboer. Dit echtpaar wordt opgevolgd door Teunis Vaarneman, gehuwd in 1809 met Mechteld Holterman. Mechteld is dan weduwe van Jan Vaarneman, broer van Teunis. Als Mechteld en Teunis sterven, resp. in 1825 en 1828, blijft de zoon van Mechteld uit haar eerste huwelijk in 1797 met Jan Vaarneman, Jan Albert Vaarneman, gedoopt 1799, op 't Hekkert wonen. Hij trouwt in 1825 met Willemina Vorink. Zij is gedoopt te Diepenveen. Jan Albert Vaarneman sterft in 1828. Willemina hertrouwt in 1831 te Gorssel met Albert Jan Wiltink, van erve Klein Nulend te Epse. Albert Jan Wiltink is weduwnaar van Johanna Gardina Vaarneman, overleden in 1830 op Klein Nulend in Epse, 27 jaar oud.

Op 't Hekkert worden vier kinderen Wiltink geboren: Jan Albert in 1832, hij sterft al in 1833; Jan Albert in 1834, hij trouwt in 1860 met Aaltje te Winkel en gaat wonen op Klein Nulend; Johanna Gardina in 1837; Arend Jan in 1840 (over hem verder in de tekst meer).

Johanna Gardina blijft op 't Hekkert en trouwt in 1863 met Egbert Kloosterboer, geboren op erve Olthof in Epse.

In 1867 is er een aanbesteding voor een nieuw dwarshuis en gedeeltelijke vernieuwing van het achterhuis aangevraagd door Egbert Kloosterboer.

Er worden gevelstenen in de voor- en achtergevel geplaatst.

Steen in het achterhuis

Steen in het voorhuis

A.J.W. Albert Jan Wiltink
E.K.B. Egbert Kloosterboer
J.G.W. Johanna Gardina Wiltink
1867

A.J.W. Albert Jan Wiltink
E.K.B. Egbert Kloosterboer
J.G.W. Johanna Gardina Wiltink
1869

Foto: Annie Nijenhuis

Foto: Annie Nijenhuis

Egbert en Johanna Gardina Kloosterboer krijgen geen kinderen. Egbert overlijdt in 1879, 44 jaar oud en zijn vrouw in 1881 ook 44 jaar oud. Wat moet er nu met de boerderij?

Arend Jan Wiltink geboren in 1840, broer van Johanna Gardina, woont op de Vaarne in Epse. Hij is gehuwd in 1867 met Frederika Bronsvort, zij was toen weduwe op de Vaarne van Gerrit Jan Roeterdink. Arend Jan Wiltink en Frederika krijgen drie kinderen: Gerrit Jan in 1868, Willem in 1870 en Willemina Alberdina in 1873 (zij overlijdt al in 1874).

Na de dood van hun zuster en zwager zijn ze in 1879 naar 't Hekkert verhuisd met hun twee kinderen Gerrit Jan en Willem om daar verder te boeren. In 1878 is op de Vaarne een erfhuis gehouden: zestien beste koeien, twee paarden en de vloer van de deel. Eigenaar was 't Hassink. In 1879 is de Vaarne afgebroken.

Gerrit Jan trouwt in 1894 te Bathmen met Willemina Christina Kloosterboer, ze bouwen een nieuwe boerderij aan de Waterdijk. Willem blijft thuis op 't Hekkert en trouwt in 1894 met Willemina Klein Nulend van Nijhof in Epse.

Willem verzekert het erve tegen brandschade, waarde f. 6.600, premie f. 13,25 per jaar.

Op vrijdag gaan ze met de huifkar naar Deventer, naar de markt of winkels om goederen te kopen en te ruilen, o.a. melk, eieren, appels tegen vaten boter en andere, koloniale waren (bij Bunschoten).

Willem en Willemina krijgen vijf kinderen: Arend Jan, geboren in 1895, trouwt in 1922 met Petronella Schrijver. Zij gaan in Epse wonen op de Belte. Tweede kind Harmen, geboren in 1897, trouwt in 1930 met Everdina Hendrika Hassink. Zij gaan in Voorst wonen op 't Veen. Christiaan wordt geboren in 1898. Frederika wordt geboren in 1900 en overlijdt in 1901. Willem wordt geboren in 1903.

Christiaan en Willem blijven op 't Hekkert. Christiaan trouwt in 1930 met Everdina Hendrika Willemina Hassink, geboren te Voorst. Ze krijgen één zoon: Willem Teunis (Wim), hij wordt geboren op 16 september 1934.

Dan wordt het huis verbouwd voor dubbele bewoning.

Willem Teunis (Wim) trouwt in 1959 met Albertha Bernardina Baerends, geboren op erve Broekhuizen te Eldrik-Laag Keppel. Er worden twee kinderen geboren: Everdina Christina (Ini) in 1960 en Christiaan-Evert (Chris) in 1962.

Oom Willem Wiltink, geboren in 1903, overlijdt in 1982 op 't Hekkert, ongehuwd.

In april 1992 wordt de boerderij verkocht aan de familie M. van Doodewaard. Het huis wordt gebruikt voor de verkoop van meubels (Chesterfield). Wim zegt: "Waar ik de koeien had staan, zijn nu stoelen en banken".

DE 'BARKELKANTE' VAN EEFDE

J.W. Rood

Begrensd door de landgoederen van Huis De Voorst, Den Dam en 't Klaphek ligt een stukje Eefde, dat al sinds jaar en dag een min of meer op zichzelf staande plaats inneemt binnen het dorp Eefde. De Kapperallee, de Almenseweg, de Damlaan, de Molendijk, de Startdijk, de Stoomdijk en omliggende boerenbedrijven vormden een gebied, dat door de aanleg van het Twente-Rijnkanaal enigszins geïsoleerd kwam te liggen ten opzichte van de dorpskern Eefde. Daarbij komt nog, dat deze kleine leefgemeenschap vrijwel geheel zelfvoorzienend was, gezien de grote diversiteit van familiebedrijfjes die zich hier hadden gevestigd. Voorbeelden hiervan zijn in de Kapperallee het schildersbedrijf V.d. Hagen, rijwielhandel Tichelman, aannemersbedrijf H. Rood, buurtwinkel Ten Velde, groente- en fruithandel G. Boltjes, melkhandel Scholten (dagelijkse bezorging met paard en wagen), café G.J. Rood (1908-1946), daarna de bekende 'Uitrusting' van G. Kuiper (1946-1961), later overgenomen door de familie Nieuwburg (1961-1993). Aan de Almenseweg waren gevestigd bakkerij Gebr. Kuiper, terwijl aan de Startdijk timmerbedrijf Gebr. Bokhorst en het molenaarsbedrijf Lok vanouds bekende namen waren in de buurt. De bewoners waren in het algemeen meer op Warnsveld en Zutphen georiënteerd dan op Eefde. Niet alleen voor hun werk, maar ook op andere terreinen. Zo maakten velen gebruik van de huisarts uit Warnsveld, dr. Engelbrecht en later dr. Waller. De vroedvrouw kwam eveneens uit Warnsveld en werd later opgevolgd door de bekende 'Tante Mina' (Boltjes) uit de Kapperallee.

*Kapperallee,
kruising bij
De Uitrusting*

*foto:
eigen archief*

Kleine gemeenschap

De verbondenheid van deze kleine gemeenschap werd nog versterkt door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Het was dan ook niet verwonderlijk, dat direct na de bevrijding een buurtvereniging werd opgericht met de naam 'Barkelkante'. De naam had betrekking op het riviertje de Berkel, dat praktisch ieder jaar voor grote wateroverlast zorgde. Als de Baakse overlaat (een verlaagd gedeelte van de winterdijk van de IJssel bij Baak) in werking trad, stroomde het water van de IJssel achter 't Klaphek in het Twente-Rijnkanaal. De Berkel kon dan haar overtollig water niet meer in de IJssel lozen en zorgde voor een overstroming, die niet zelden de gehele Kapperallee onder water zette tot aan de spoorlijn Zutphen-Winterswijk. De familie De Graaf, die de overweg in die tijd nog handmatig bediende, hield uiteraard droge voeten. Na sluiting van de Baakse overlaat was de ellende definitief verleden tijd. Dit tot groot verdriet van de jeugd, die met vloten, gemaakt van lege benzineblikken van het ene naar het andere huis dobberde. Regelmatig liet wijkagent Nap, woonachtig aan de Almenseweg, zich zien. Hij boezemde mede door zijn indrukwekkend uniform ontzag in bij de toenmalige jeugd.

Deze jeugd bezocht in de meeste gevallen de Wilhelminaschool in Eefde, terwijl kinderen van R.K.-huizen in Zutphen naar school gingen. De buurtvereniging organiseerde Sint-Nicolaasfeesten, in het begin op Huize Den Dam, later in de kleine zaal van De Uitrusting. Eenmaal per jaar werd een toneelstuk opgevoerd. Vanwege de schaarste aan textiel kort na de oorlog werden de hierbij benodigde kostuums van papier vervaardigd. De naam Kapperallee, allee naar Hotel De Kap, droeg haar naam met ere. Het was er heerlijk rustig wonen en werken. De huidige drukke en met obstakels 'versierde' slalomweg doet aan de oorspronkelijke betekenis van de naam veel afbreuk.

Tweede Wereldoorlog

Grote beroering onder de buurtbewoners bracht de brand teweeg, die in 1943 vrijwel het gehele hoofdgebouw van Huis De Voorst verwoestte. Een onvoorzichtige schilder was de oorzaak.

In 1940 diende Huis De Voorst tijdelijk als kazerne van de Duitse bezetter. Huize Den Dam was later in de oorlog het geheime hoofdkwartier van een zeer actieve Achterhoekse verzetsgroep rond dr.ir. E.J. Ridder Bosch van Rosenthal, watergraaf van het waterschap van de Berkel. Op 2 april 1945 werd hij vlak voor de bevrijding nabij de Spitholderbrug in Almen dodelijk getroffen door Duits of Canadees gewoer. Tijdens de oorlog werden op last

van de bezetter de prachtige bomenlanen van Kapperallee, Voorsterallee en Damlaan gekapt, omdat een Duitse batterij lucht-doelgeschut, dat opgesteld was op een van de weilanden van de boerderij De Blik van de familie Pelgrum, beter zicht moest hebben op vliegtuigen die doelen in Eefde bestookten. Bijna alle woningen aan de Kapperallee kregen inkwartiering van Duitse militairen, die het zware geschut op de hoek Almenseweg/Kapperallee bemanden. Ook sliep in de gevorderde woonruimten personeel van Duitse militaire treinen, die overdag op de spoorlijn gearceerd werden onder de beschutting van de bomen van Den Dam en 't Klaphek. Het eten voor deze militairen kwam uit een in de Kapperallee opgestelde gaarkeuken.

Op oudejaarsavond 1944 stortte een V1 neer in het weiland tegenover café Rood achter de boerderij Slagboom, waar de familie Ten Velde woonde. De burgerdienst luchtbescherming adviseerde alle bewoners hun huizen te verlaten in verband met de tijdontsteking van het projectiel. Tegen middernacht explodeerde de V1 inderdaad. Brandende onderdelen vlogen door de lucht en kwamen her en der naar beneden. De gevolgen van het gratis Duitse vuurwerk ter verwelkoming van 1945 waren rampzalig. Bijna alle ruiten aan de Kapperallee waren gesneuveld. Op nieuwjaarsdag werden met platen triplex en planken de vensters dichtgemaakt. Glas was immers niet voorhanden.

De ontploffing van de Duitse munitietrein op 28 september 1944 op het Zutphense emplacement bezorgde de buurtbewoners enkele angstige uren in de kelders. Veel onontpofte projectielen kwamen in onze omgeving naar beneden. Een garage volgepakt met meubilair van een aanstaand echtpaar kreeg een voltreffer. Er bleef niets van over.

De bevrijding verliep niet zonder slag of stoot. Iedereen in de Kapperallee diende zijn woning te verlaten en elders zijn heil te zoeken. De straat kwam in de vuurlinie te liggen. Wie niet weg kon of wilde kon een 'Ausweis' halen bij de Ortskommandant op 't Klaphek. Toen na een ongeluk een inwoner overleed, trokken 's avonds laat ook de laatste bewoners weg richting centrum Eefde. Via de sluisdeuren gingen deze evacués naar de overkant. De brug was gebarricadeerd en lag vol explosieven. Na de bevrijding vond men alles in chaotische toestand terug. Er bleek veel vernieling en van de daders geen spoor. Met veel gevoel voor saamhorigheid werd de straat weer opgeknapt. De gekapte lanen werden weer ingeplant. De 'Barkelkante' zette zijn schouders onder de wederopbouw en geleidelijk nam het normale leven weer zijn gang.

Nummer 88	VRIJDAG 22 FEBRUARI 1952	18e JAARGANG
REDACTIE: W. DIEVENDANS EENDRACHTSTRAAT 2 207DE Adres voor Redactie en Administratie Eendrachtstraat 2 — TELEF. 3615 (0-6750)	DE GIDS	ABONNEMENTSPRIJS F 1.80 PER HALFJAAR VERSCHINT 1 x PER WEEK in Gorssel, Alvers, Harles, Eelde, Epen, Joppo Koop adv. 15 ct. p. voo. Bij contractsp. 10 en 5 ct. Druk: Streekdrukkerij Doozendaan Eelde
Officieel orgaan van de Vereniging van Winkeliers en Neringdoenden in de Gemeente Gorssel		

UIT DE GIDS VAN 18 JULI 1952 Jubileum V.V.V.

Jubileum V.V.V.

Nu de datum van 26 juli nadert, komt er al meer en meer bedrijvigheid bij het bestuur en feestcommissie om dit 40-jarig jubileum op waardige, grootse wijze te gedenken. Men zal zich misschien afvragen: is deze Vereniging dan zó nuttig, dat dit feit op zo'n grootse wijze gevierd moet worden?

We weten wel dat er door de diverse besturen, die gedurende deze 40 jaren de Vereniging hebben bestuurd, veel werk is verzet, dat echter nooit 'aan de grote klok' kwam te hangen, maar waarvan menigeen veel gemak heeft gehad. Vraagt het maar eens aan de vreemdelingen, die vele jaren onze gemeente in de vakantie bezochten, wat V.V.V. voor hen is geweest. Het oog van het bestuur ging over vele vraagstukken die onze gemeente betroffen, voornamelijk wanneer het ging om het vreemdelingenbezoek nog meer uit te breiden. Hoevele adressen heeft ze verstrekt van pensions en hotels, waar de gasten konden logeren.

Wandeltochtjes en avondconcerten zijn door de V.V.V. georganiseerd.

Daarom moet ook de gehele gemeente deze dag mee vieren. Wel is het feest in Gorssel, maar dit wil niet zeggen, dat het alleen voor het dorp Gorssel geldt, maar voor de gehele gemeente Gorssel.

Het tegenwoordige bestuur bestaat dan ook uit leden uit alle buurtschappen, zodat hierdoor de belangen van elke buurtschap beter behartigd kunnen worden.

Het programma dat voor ons ligt is zo belangrijk dat het heus wel de moeite waard is om de Zaterdagmiddag- en avond door te brengen in Gorssel.

Nadat de genodigden om 1 uur ten gemeentehuize zijn ontvangen, wordt om 2 uur een tentoonstelling van Gorsselse Kunstkring geopend. Om 2.15 uur wordt de Braderie geopend. Dit is voor onze gemeente geheel iets nieuws. Er hebben zich vele standhouders

aangemeld zodat het een echte vrolijke 'markt' zal worden. We hebben het vertrouwen dat elke standhouder wel iets origineels heeft om het zo prettig mogelijk te maken.

Hoewel het IJsselbad reeds druk wordt bezocht, heeft om 2.45 uur de officiële opening plaats.

Natuurlijk zijn er vele verenigingen en particulieren, die het bestuur met dit jubileum willen feliciteren en daar is om 3.30 uur gelegenheid voor in 'Concordia'.

Maar hiermede is het programma nog niet afgelopen, want om 4 uur wordt een allegorische optocht gehouden, waarvoor flinke deelname bestaat.

Wat ook iets nieuws voor onze gemeente is, is de Dropping van 50 parachutes met waardevolle prijzen. Dit zal omstreeks 7 uur plaatsvinden.

De avond wordt verder aangevuld met muziek van de diverse Muziekverenigingen en ook is er gelegenheid voor een dansje.

Tot slot van de avond wordt er nog een groot vuurwerk ontstoken.

Aan het publiek doen wij het verzoek om op Zaterdag 26 Juli de vlag uit te steken. Laat men in de diverse buurtschappen niet denken dat het alleen voor Gorssel geldt, maar alle inwoners leven mee met dit jubileum.

SPONSORS VAN DE ELF MARKEN

Almen:

Bouwbedrijf Geers BV, Kapelweg 22A
 Geert de Groot fotograaf, Bakkersteeg 2
 HCR De Hoofdige Boer, Dorpsstraat 38
 Hotel Conferentiecentrum Landgoed Ehzerwold, Ehzerallee 14
 Installatiebedrijf Pladdet, Scheggertdijk 41
 Loonbedrijf Almen-Harfsen, Kapelweg 22
 Van de Straat Verhuizingen, Heuvelweg 2

Eefde:

Autobedrijf Lenselink BV, Schoolstraat 11
 Autoservice Eefde, Zutphenseweg 73
 Boomkwekerij Knol BV, Jodendijk 51
 Brouwer Autoschade, Teenkweg 4
 C 1000 Versluis, Schurinklaan 16
 Dijkerman Rietdekkers, Scheuterdijk 23
 Kamphuischilders.nl, Kokstraat 37
 Kwekerij De Veldsprong, Scheuterdijk 16
 Tuin en Kunst op Klein Dennenbosch, Jodendijk 25
 Onstenk Fietsen, Zutphenseweg 126
 Regiobank Gorssel Eefde, Kokstraat 37
 Schoonmaakbedrijf Frederiks VOF, Julianalaan 37
 Te Loo Transportbedrijf, Zutphenseweg 95
 Tuincentrum De Blaakhof, De Blaak 15
 Woningschouw BV, Kapperallee 91

Epse:

Aannemersbedrijf H. Hietbrink Epserenk 26
 Autobedrijf Preuter, Lochemseweg 15
 Bouwbedrijf Huisman BV, Lochemseweg 6
 Chinees spec. & wokrestaurant De Rozentuin, Deventerweg 40
 Installatiebedrijf Eefting, Lochemseweg 26
 Installatiebedrijf Haarman, Lochemseweg 10
 Veldwachter Rietdekkers BV, Dortherweg 43

Gorssel:

Bouwbedrijf Dolleman BV, Elfuursweg 17
 Brinkman Super, Nijverheidsstraat 22
 Camping Jong Amelte, Kwekerijweg 4
 Eetcafé De Hoek, Joppelaan 5
 Gorssel Buitengewoon, Kloosterweg 15

HCR De Roskam, Hoofdstraat 26
 Kamphuis&Visser Bouwcoördinatie Arch., Molenweg 32
 Kantoorboekhandel Bechtle, Hoofdstraat 40
 Keukenstudio Stormink, Hoofdstraat 25
 Kreeftenberg Mode en Linnen, Nijverheidsstraat 1
 Loonbedrijf H. Boschloo & Zn, Gorsselse Enkweg 2A
 Rabobank Graafschap-Noord, Hoofdstraat 48
 Schildersbedrijf D.G. Wesseldijk BV, Hoofdstraat 44
 Smits van Waesberghe Makelaars, Hoofdstraat 39B
 Thoma & Bennink's Landerijenbureau, Hoofdstraat 47
 Touwslagerij Steenbergen, Veldhofstraat 10A
 Welkoop H.H. Berndsens, Molenweg 38
 Weijler & Weijler tandartsen, Hoofdstraat 7
 Woningstichting De Groene Waarden, Nijverheidsstraat 8

Harfsen:

Aannemersbedrijf Haarman, Lochemseweg 107
 André Brummelman Rietdekkersbedrijf, Zeedijk 5
 Café Buitenlust, Lochemseweg 132
 De Haarbroekse Vijvertuin, Harfsensesteeg 40
 Fa. Beltman, Haarbroeksteeg 4
 Garagebedrijf Henk Slettenhaar, Lochemseweg 161C
 Grond- en Straatwerken Fa. Schoneveld Harfsen, Koelerweg 1
 Henk Klein Ovink Uitvaartverzorging, Wittendijk 6
 Schildersbedrijf G.J. Wesseldijk VOF, Lochemseweg 121
 Recreatiepark De Huurne, Harfsensesteeg 15

Joppe:

Aannemersbedrijf Klein Haar, Bathmenseweg 2A
 Het Bosrestaurant, Joppelaan 100
 Bouwbedrijf Enderink BV, Lochemseweg 64
 De Zevensprong, Dortherdijk 6
 Hertenfarm De Langekamp, Joppelaan 116
 Loon- en Grondverzetbedrijf Vrielink, Joppelaan 81
 N.M.J. Schrijver Rietdekkersbedrijf, Joppelaan 102
 Technisch buro Bruggeman VOF, Oxerweg 4

Kring van Dorth:

Camping De Vlinderhoeve, Bathmenseweg 7
 Stayokay Gorssel, Dortherweg 34

Lochem:

Grondweg BV, Hanzeweg 17
Kreunen Bouw Lochem BV, Hanzeweg 11-13
Woningcorporatie Viverion, Larenseweg 28
Zweverink Muziek, Zwiapseweg 80
Installatiebedrijf Draaijer, Aalsvoort 2

Zutphen:

Dekker Lingerie, Korte Hofstraat 1
Dieperink Transport, Loohorst 6
Kamphuis Hoogwerkers BV, Loohorst 7
Koninklijke Hesselink BV Grafmonumenten, Gerritsenweg 6
Rexwinkel BV, Hermesweg 19
RS Schildersgroep BV Liebrand & Schooltink,
Verlengde Ooyerhoekseweg 16
Slütter Wighers & Visschers, Thorbeckesingel 33

Inlichtingen over sponsoring bij de penningmeester.

Het lidmaatschap loopt van 1 januari - 31 december.

Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december.

De contributie bedraagt € 16,00 per jaar per gezin. De leden buiten de gemeente betalen € 3,00 extra als bijdrage in de portokosten.

Hiervoor heeft men vrije toegang tot de vergaderingen, lezing- en dia-avonden. Tevens wordt elk kwartaal Ons Markenboek gratis toegezonden.

Betaling van contributie, bijdragen of giften kan op de rekening van de vereniging nr. 3014.05.611 bij de Rabobank 'Graafschap Noord'

t.n.v.: Historische Vereniging De Elf Marken.

Voor contributiebetaling wordt de voorkeur gegeven aan een machtiging.

Publicatie of overname van artikelen uit Ons Markenboek is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de voorzitter van de redactiecommissie.

Kopij te zenden aan een van de leden van de redactiecommissie, bij voorkeur via e-mail.

Het verenigingsgebouw het Tramstation, Van der Capellenlaan 4 te Gorssel, is op dinsdagmiddag geopend van 14.00 - 16.00 uur en op donderdagmorgen van 10.00 - 12.00 uur. De tweede dinsdag van de maand kan men hier terecht voor bibliotheek en genealogie. In het Tramstation beschikken wij over kopieën op microfiche van het bevolkingsregister tot 1940.

Het gemeentearchief is ondergebracht bij het Regionaal Archief Zutphen, tel. 0575-512157, www.regionaalarchiefzutphen.nl.

U kunt hier terecht van dinsdag t/m donderdag van 9.00 - 17.00 uur.

Het Gelders Archief.

Openingstijden dinsdag tot en met vrijdag van 10.00-17.00 uur en elke tweede zaterdag van de maand van 09.00-17.00 uur.

Gelders Archief, Markt 1, 6811 CG Arnhem, tel. 026-3521600, www.geldersarchief.nl

